

(דף קי"ז ע"א) הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות לא) וְאִמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחַכְמָה בְּתַבּוּנָה וּבְדַעַת. מַה דְלִית פּוּלֵי הָאֵי בְעֵינֵינוּ.

וְרַעֲיָא מְהִימְנָא, מָאן דְכוּלֵי הָאֵי בְלַפִּיָּה, יִתִּיר חֲזִי מִן נְבִיא, כָּל שְׁכַן מַחְשְׁבָתָא דִּילָךְ. דְלִית לָךְ סוּף, וּבַה תִּסְתַּפֵּל, בְּהֵהוּא, דְלִית בֵּיה סוּף, מַה דְלָא הוּוּה לָךְ רִשׁוּ בְקַדְמִיתָא לְאַסְתַּפְּלָא בְעֵינֵינוּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות לג) וַרְאִיתָ אֶת אַחֲוָרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ.

אֲלִין טַפְשֵׁי דְלַבָּא, אֵינוֹן מִתִּין, וְסוּמִין בְּאֲלִין קְלִיפִין. אֲבָל לְגַבְדָּה, לָאוּ אֵינוֹן חֲשִׁיבִין כְּלוּם, וְלָא מִפְּסִיקִין בִּינְךָ לְבִין קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵיהּ, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא דְאֲתִי, וּמְלַאכִין, דְהִכִּי יִיעוּל לְגַבְדָּה בְּאֵינוֹן חֲלוּנִין, דְעֵינֵינוּ, וְאוּדְנִין, וְנוֹקְבֵי חוּטְמָא, וּפּוּמָא. כְּמִלְכָּא דִּיעוּל בְּאַתְפְּסֵיָא לְחַדְרֵי חַדְרִים, לְמִלְכָּא עִם בְּרִיָּה. וּבְגִין דָּא, מְצַלִּין יִשְׂרָאֵל בֵּיה בְּצִלוֹתָא דְלַהוֹן, אַתְּהָ חוֹפֵשׁ כָּל חַדְרֵי בְטָן רוּחָה כְּלִיּוֹת וְלֵב וְאִין כָּל דְבַר נְעֵלָם מִמְּךָ.

וְהֵינּוּ דְאָמַר שְׁלֹמֹה, (שיר השירים ב) מִשְׁגִּיחַ מִן חֲחֻלּוֹנוֹת וְגו'. וְאֲלִין אֵינוֹן חֲחֻלּוֹנוֹת, דְעֵינֵינוּ וְאוּדְנִין וְנוֹקְבֵי חוּטְמָא וּפּוּמָא בְּאֲלִין שְׂבַעָה נוֹקְבִין, נִשְׁמָתָא סְלִיקַת, בְּשַׁבְעָה מֵינֵי בּוּסְמִין, וְהִכִּי צִלוֹתָא סְלִיקַת בְּאֲלִין ז' בּוּסְמִין, דְאֵינוֹן (שיר השירים ד) נִרְדָּ וְכַרְפִּים קָנָה וְקִנְמוֹן עִם כָּל עֵצֵי לְבוֹנָה מִר וְאַהֲלוֹת עִם כָּל רְאשֵׁי בְשָׂמִים. בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְצִלוֹתָא הִכִּי סְלִיקַת, מְקַטְרַת מִר וְכו'. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאִיל עָלֶיךָ, (שיר השירים ג) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מְקַטְרַת מִר וּלְבָנָה וְגו'. מִי זֹאת וְדָא, מְסַטְרָא דְמ"י אֵיהוּ וְדָאֵי בִינָה, כְּלִילָא מִשְׂבַּעָה מֵינֵי בּוּסְמִין.

וְדָא קְרִיאַת שְׁמַע, כְּלִילָא מִחֲמִשִּׁין תְּרַעִין, דְאֵינוֹן חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִין חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִין. כְּלִילָא מִשְׂבַּעָה בְּרַפְאֵן, בְּשַׁחַר שְׁתֵּים לְפָנֶיךָ, וְאַחַת לְאַחֲרֶיךָ, וּבְעֶרְב שְׁתֵּים לְפָנֶיךָ, וּשְׁתֵּים לְאַחֲרֶיךָ. וְאֵינוֹן, (דברי הימים א כט) הַגְדֹּלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצַח וְהַהוֹדָה, עַד לָךְ יְי' הַמְּמַלְכָּה, דְאֵיהִי מְלֻכּוֹת. דְאֵיהִי כְּלִילָא מִתְּלַת בּוּסְמִין. מְקַטְרַת מִר, דָּא כְּתָר. וּלְבוֹנָה, דָּא חַכְמָה. מִכָּל אַבְקַת רוּכְל, דָּא בִינָה. קוּם אֲשֶׁלִּים פְּקוּדֵין דְמַרְךָ.

לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרַעַת וְגו', אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת. (שמות כג) אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת, לִית רַבִּים פְּחוֹת מְשַׁלְשָׁה וְאִי לִית בֵּית דִּין בְּשַׁלְשָׁה, לִית לְהַטּוֹת בְּתַר דִּינֵיהּ. בֵּית דִּין: שְׁכִינְתָּא. בְּשַׁלְשָׁה: תְּלַת חִינוּן דְמַרְפְּבָתָא דִּילָךְ, וְאֵיהִי דִין תּוֹרָה, דִּין אֲמַת, עֲמוּדָא דְאִמְצַעִיתָא. וְכָל דִּין דִּילָא דִן דִּין אֲמַת לְאִמְתוֹ, דָּא אֵיהוּ כְּאֵילוֹ אֲשֶׁלִּיט סְמָא"ל בְּעֲלָמָא. (דניאל ח) וְתִשְׁלַךְ אֲמַת אַרְצָה, וְאַפִּיל שְׁכִינְתָּא עִמֶיהָ, וְיָקִים גִּיהֶנָם, בַּת זוּגִיָּה דְסְמָא"ל, עִם סְמָא"ל. בְּאַתֵּר דְדִין אֲמַת, יוֹקִים שְׁפַת שְׁקַר. דִּין אֲמַת, עֲמוּדָא דְאִמְצַעִיתָא. שְׁפַת שְׁקַר גִּיהֶנָם וְסְמָא"ל.

וּבְגִין דָּא, כִּד דִּין דִּין דִּין, גִּיהֶנָם פְּתוּחָה לְפָנֵינוּ מִשְׁמָאלוֹ, בַּת זוּגִיָּה דְסְמָא"ל. וְחָרַב עַל צְוָארֵינוּ, מִלְּאָךְ הַמּוֹת. סְמָא"ל מְאַחֲרוּי מַעַל צְוָארֵיָה. וְגַן עֵדֵן פְּתוּחַ לִמְיִנֵיהּ, וְעֵץ הַחַיִּים פְּתוּחַ לְקַמִּיָּה, עַל רִישֵׁיהּ.

אי דן דינא דשקרא, שליט עליה מלאך המות, ושחיט ליה, ולבתר אוקיד ליה בגיהנם. ואי דן דין אמת, קדשא בריה הוא ייעול ליה לגן עדן, ואטעים ליה מאילנא דחיי, דכתיב עליה, (בראשית ג) ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם. דאתברי באורייתא, דאתמר בה, עץ חיים היא למחזיקים בה. עץ חיים, תפארת. חיים דיליה חכמה ובינה. חיי המלך ודיא.

ולעולם, דינא דמלכותא, דינא. ודינא בלב, ואתמר ביה, הלב רואה. ובגין דא, אין לו לדיין אלא מה שעיניו רואות. והכא לית דיין, אלא קדשא בריה הוא. מה שעיניו רואות, (דברי הימים ב טז) פי יי עיניו משוטטות. (איוב לד) עיניו על דרכי איש.

ובהון, (שיר השירים ב) משגיח מן החלונות. בז' נוקבין דבר נש, בתריין עינין, ותריין אוזנין, ותריין נוקבין דחוטמא, ופומא. הא ז' דאמא עלאה. והכי בעובדוי אסתפל בשבע, מסטרא דשכינתא תתאה, בב' ידיו וצנאר תלת, וגוף וברית תריין, הא חמש. תריין רגלין, הא שבע. י"ה, יו"ד ה"א, בשבע אתון דיליה, אסתפל בשבע נוקבין דרישא, (דף קי"ז ע"ב) נקבים: על שם נקבה, דנקביה פתוחות לקבל. ו"ה, וא"ו ה"א, בשבע אתון דיליה, אסתפל בשבעה אברין דלתתא, דאינון תקווא דגופא, דבהון עשיית המצות.

אשתו כגופו דמא. ועל שם פקודין, אתקריאו אברים. על שם שכינתא, גופא. דמסטרא אחרא לבושא, דאינון עור ובשר. הדיא הוא דכתיב, (איוב י) עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תשככני, באתר דלית שכינתא, ההוא גופא לא אתקרי, אלא לבושא דאדם. דאיהו תורה, (במדבר יט) זאת התורה אדם פי ימות באהל. (ישעיה מד) פתפאת אדם לשבת בית. ובאתר דתמן מצוה, אתקרי גופא דאדם, כגון גופי הלכות, ופסקי דינין.

קדשא בריה הוא שופט, עמוּדא דאמציעתא. מסטרא דבינה, דאיהו יהו"ה. דיין, מסטרא דמלכות. שופט, הוא שליט, (מסטרא דיוסף הצדיק מתמן) ויוסף הוא השליט. וכל ספירן, אינון שופטים, מסטרא דאמא עלאה, דתפארת שופט. ואינון שופטים, מסטרא דמלכות. דצדיק מתמן שופט ומזל.

מדבר שקר תרחק ונקי וצדיק אל תהרוג וגו'. (שמות כג) פקודא להשוות הבעלי דינין, ולהתרחק מדבר שקר, דלא יימרן משוא פנים (יש בדר). דקודשא בריה הוא אתמר ביה, (דברים י) אשר לא ישא פנים. ול"א יק"ח שח"ה, בסופי תיבות אחד. האי דיין, צריך למחוי כגוונא דאחד, דאיהו יהו"ה אחד, דלא יקח שח"ה, דיהא איהו בדיוקניה. ובדינא להשוות תרווייהו כאחד, ולא יטה דינא לדא יתיר מן דא, אלא בתקלא חה, עד דיקבלון דינא. ולבתר, כל חד אתדן, כפום עובדוי. ואוקמוה מארי מתניתין, צדיק יצר הטוב שופטו. רשע, יצר הרע שופטו. בינוני, זה וזה שופטו. מאן דאיהו מאילנא דחיי, לית ליה דינא כלל, לית ליה יצר הרע, ודא צדיק גמור, ודא צדיק וטוב לו. ולית טוב, אלא תורה. הדיא הוא דכתיב, (משלי ד) פי לקח טוב נתתי לכם תורתני אל תעזבו. וצדיק ורע לו, מסטרא דעין הדעת טוב ורע. ואמאי אתקרי צדיק בתר דרע לו, דאיהו

יֵצֵר הָרַע. אֵלֶּא, בְּגִין דְּטוֹב שְׁלִיט עָלֶיהָ, אֶתְקַרֵי צַדִּיק וְרַע לוֹ. דִּהְהוּא רַע אִיהוּ תַּחֲוֹת רְשׁוּתֶיהָ.
(ס"א כַּעֲבָדָא תַּחֲוֹת רַבִּיהָ).

רְשָׁע וְטוֹב לוֹ, אִמַּאי אֶתְקַרֵי רְשָׁע. בְּגִין דִּאִיהוּ אֶסְתַּלַּק לְמַהוּי רִישָׁא יֵצֵר הָרַע דִּלְיָהּ, וְטוֹב אִיהוּ
תַּחֲוֹת רְשׁוּתֶיהָ, כַּעֲבָדָא תַּחֲוֹת רַבִּיהָ. וְאַף עַל גַּב דְּרְשָׁע אִיהוּ מְכַתִּיר אֶת הַצַּדִּיק, וְיָכִיל צַדִּיק
גְּמוּר לְאַעֲנִשָׂא לִיהָ, (משלי יז) גַּם עֲנוּשׁ לְצַדִּיק לֹא טוֹב, בְּגִין הֵהוּא טוֹב דִּאִיהוּ תַּחֲוֹת רַגְלוֹי דְּרְשָׁע,
לִית לְאַעֲנִשָׂא לִיהָ, דִּאִוְלֵי יַחֲזוּר בְּתַשׁוּבָה וְיִתְגַּבֵּר עַל יֵצֵרֶיהָ, וִיְהֵא עֶפְר תַּחֲוֹת רַגְלוֹי.

דְּמַסְטָרָא דְּרְשָׁע וְטוֹב לוֹ, (נ"א שְׂכִינְתָא) שְׂכִיבַת, (רות ג) וְתַגַּל מְרַגְלוֹתָיו וְתַשְׁכַּב. הַאי אִיהוּ (משלי ל)
וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָהּ. (ד"א וּמַסְטָרָא דְּצַדִּיק גְּמוּר) שִׁפְחָה, יֵצֵר הָרַע נּוֹקְבָא. יֵצֵר הָרַע, דְּכַר. בְּגִינִיהָ
אֶתְמַר, (ישעיה מב) וּכְבוֹדֵי לְאַחַר לֹא אֶתְנִן. (במדבר א) וְהָזַר הַקָּרֵב יוֹמַת.

וּמַסְטָרָא דְּצַדִּיק וְרַע לוֹ, שְׂכִינְתָא אִיהִי עֲטָרָה עַל רִישָׁא דְּכַר נָשׁ, וְשִׁפְחָה יֵצֵר הָרַע, אֶתְפַּפִּיא
תַּחֲוֹת גְּבִירְתָהּ. וּמַסְטָרָא דְּצַדִּיק גְּמוּר, לִית זָר, וְלִית יֵצֵר הָרַע. וּמַסְטָרָא דְּרְשָׁע גְּמוּר, לִית לִיהָ
חוּלְקָא בְּשְׂכִינְתָא, דִּלִּית חוּלְקָא לְפָר נָשׁ בְּשְׂכִינְתָא, אֵלֶּא מַסְטָרָא דְּטוֹב.

וְלִית כָּל שְׂכִינְתָא שְׂקוּלִין, דִּהֵא שְׂכִינְתָא דִּאִלְנָא דְּטוֹב וְרַע, אִיהוּ כְּרִסְיָא, אַבְל שְׂכִינְתָא דִּאִלְנָא
דְּחַיִי, עָלָהּ אֶתְמַר, (תהלים ה) לֹא יִגְוַרְךָ רַע. אַבְל (ד"א אֵלֶּא) בְּגִין דִּאֶתְמַר בְּהָ, (תהלים קג) וּמְלַכּוֹתוֹ בְּכַל
מְשָׁלָה, מָאן דְּפָגִים אֶתְר דִּילָהּ, אֶתְחַשִּׁיב כְּאִילוֹ עֶבֶד בְּמַטְרוֹנִיתָא קְלָנָא. דְּקְלָנָא דְּמַטְרוֹנִיתָא
אִיהוּ, מָאן דְּמִזְלִיל בְּאַתְרָהּ. וּקְלָנָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, דְּמַלְפָא אִיהוּ.

כָּל שְׂפָן מָאן דְּאַעֲבַר לָהּ מֵאַתְרָהּ, וְשׁוּי שִׁפְחָה בְּאַתְרָהּ. דְּבְכַל אֶתְר דִּאִיהוּ פָּגִים, מַטְרוֹנִיתָא
לֹא שְׂרִיא תַמְן, אֵלֶּא שִׁפְחָה, דִּאִיהִי פָּגִימָא, שְׂרִיא בְּאַתְר פָּגִים. וּפָּגִימוֹ דְּכַר נָשׁ דְּחוּבּוֹי, פָּגִים
בְּכַל אַבְרִין דִּלְיָהּ, עַד דִּלָּא אֶשְׁכַּחַת מַטְרוֹנִיתָא אֶתְר לְשְׂרִיא תַמְן. וְלִית לִיהָ תַקְוָנָא